

Näringsdepartementet
n.remissvar@regeringskansliet.se
marija.grekovska@regeringskansliet.se

Er referens N2018/05145/SPN

2019-01-18

Yttrande till SOU 2018:67, Ett snabbare bostadsbyggande

Sveriges Jordägareförbund (härefter förbundet) representerar de 500 största privata jordegendomarna i Sverige och utgör tillsammans ca 900 000 hektar. Förbundets medlemmar skapar nytta för människor och miljö genom ett långsiktigt förvaltande av förnyelsebara naturresurser. Vi erbjuder ett helhetsperspektiv på modernt landsbygdsföretagande eftersom våra medlemmar ofta bedriver lant-, skogs- och vattenbruk i större skala på samma fastighet. Genom stärkt landsbygdsföretagande och äganderätt vill vi utveckla näringslivet på den svenska landsbygden. Förbundets medlemmar står för en stor andel av landsbygdens hyresbostäder.

Förbundet har med intresse tagit del av utredningen och önskar framföra följande synpunkter.

Utredningen bär tyvärr en inte otydlig, ideologisk prägel. Det är beklämmande och egendomligt att utredningsväsendet så tydligt tillåts politiseras. Den utvecklingen är på många grunder icke önskvärd och här till skadlig.

I utredningen och/eller den anknutna expertgruppen har det inte funnits någon representant för markägarintresset vilket även det är beklämmande då centrala delar av utredningen berör markägande, den enskilda äganderättens styrka i förhållande till det allmänna samt ersättningsbestämmelser vid det allmännas tvångsförfogande alternativt tvångsberövande av enskilt ägd mark.

Avstående av mark utan ersättning på det sätt som föreslås i betänkandet har behandlats i Plangenomförandeutredningens delbetänkande, SOU 2012:91 – Ett effektivare plangenomförande. Rättsläget och sakomständigheterna har inte sedan dess väsentligen förändrats, i vart fall inte till förfång för äganderättens styrka, varför det är egendomligt att SOU 2018:67 kommer till de slutsatser som framförs. Tvärtom har den allmänna

rättsutvecklingen visat att inkorporeringen av Europakonventionen i svensk rätt 1 januari 1995 haft stort genomslag på egendomsskyddet och att det där igenom väsentligen stärkts (*jfr HD:s dom den 9 oktober 2018 i mål T 1523-17 "Parkfastigheten"*).

Förslaget om att göra någon enskild skyldig att utan ersättning avstå mark eller annat utrymme utan ersättning är uppenbart oförenligt med de överordnade bestämmelserna i Regeringsformen 2 kap. 15§ om egendomsskydd. Även den till Regeringsformen överordnade regleringen (*jfr Regeringsformen 2 kap. 19§*) i artikel 1 i första tilläggsprotokollet till den Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna ger besked om att förslagen i betänkandet är otillåtna.

Utöver att avstå enskild egendom till förmån för det allmänna utan ersättning förutsätts den som utan ersättning berövas sin egendom göra marken fri från in-teckningar och andra "särskilda rätter". Om den enskilde inte kan befria den avstådda marken eller utrymmet från sådana särskilda rätter skall den enskilde, utöver att berövas sin egendom utan ersättning, svara för eventuella skador som uppstår genom upplösningen av sådana särskilda rätter. Det är häpnadsväckande långtgående övergrepp på grundlagsfästa rättigheter som sammantaget föreslås i utredningen. Rättigheter som skyddas inte bara av ovan angivna rättsutrymmen, utan även FN:s deklaration om mänskliga rättigheter.

Även när det gäller ett återinförande av den kommunala förköpsmöjligheten finns det betydande otydligheter som innebär allvarliga risker för egendomsskyddet. Det handlar bl.a. om familjeinterna, koncerninterna samt andra affärer som kan göras med prissättning som understiger marknadsvärdet av olika skäl. Dessa bör under alla omständigheter tydlig lämnas utom möjlighet för eventuella kommunala förköpsmöjligheter.

Det är synnerligen allvarligt och klandervärt att låta lägga fram ett betänkande som står i uppenbar normkonflikt med Sveriges skydd för de grundläggande rättigheterna så väl som de europarättsliga bestämmelserna till skydd för de samma.

Sveriges Jordägarförbund menar utredningen om att enskild mark ska kunna tas i anspråk utan ersättning inte kan läggas till grund för lagstiftning då förslaget i den delen är så uppenbart grundlagsstridigt. Inte heller skall förslaget om kommunal förköpsrätt vinna bifall då det allmänna

Det är anmärkningsvärt att Sveriges Jordägarförbund som en stor representant för markägande inte remitterats betänkandet då det rör bl.a. frågor om äganderätten till just mark.

Fredric Bonde
Ordförande arrendekommittén

Anders Grahn
Generalsekreterare